

нової книги про Трампа. Переклад є досить точним та послідовним. Власні назви перекладені точно. Оскільки Трамп є великою постаттю у сучасній політиці тому книга про нього теж є потужною бомбою.

Політична сфера життя пов'язує між собою соціальну, освітню, медичну та інші сфери. Якщо брати окремо українську політику, то можна простежити тенденцію до публікування своїх думок та поглядів у соціальних мережах. Ось наприклад «*I am confident that the Russian totalitarian machine did not forgive him his honesty and principled stance,*» the prime minister posted on Facebook [8]. В даному реченні з'являється історичний режим тоталітаризм. Тоталітаризм визначається як (італ. totalità і прикметник італ. totalitario, від лат. totalitas цілісний – той, що охоплює усе загалом) – система державно-політичної влади, яка регламентує усі суспільні та приватні сфери життя людини-громадянина і не визнає автономії від держави таких недержавних сфер людської діяльності як економіка і господарство, культура, виховання, релігія [2]. Очевидно що відбувся процес метафоризації на порівнянні машини як механізму покарання. Розглянемо ближче переклад «*Я вважаю, що російська тоталітарна машина не пробачила йому своєї чесності та принципової позиції,*» – заявив прем'єр-міністр на Facebook. Порядок слів при перекладі не змінено, в англійському варіанті йде пряма мова, і перекладено відповідно однаково. Соціальна мережа Facebook не перекладається, адже це відома назва. Посада прем'єр-міністр теж перекладена дослівно. Прикметник тоталітарний теж перекладено дослівно, оскільки це історичне поняття.

Ще один досить цікавий та нестандартний приклад: *Iosif Kobzon. Russians mourn «Soviet Sinatra»* [6]. Тепер слідкуємо за варіантом перекладу: *Помер Йосип Кобзон: «герой ДНР», який відмовився від України* Можна чітко простежити у прикладі, як відрізняються асоціативні зв'язки у носіїв мовних спільнот. В англійському варіанті Кобзона порівнюють з співаком Сінатрою, який у свій час був дуже популярний, але ще й не просто з Сінатрою, а саме радянським Сінатрою, Soviet вказано не просто так, це уточнення, до якого самого періоду відноситься співак. Ця лексика вживається для того, аби читачі іншої країни змогли навіть не знаючи цього співака, зрозуміти про якого рівня артиста йде мова. В українському варіанті перекладено, як герой ДНР. Український переклад також можна назвати асоціативним та таким який би був зрозумілий для українців. Варто згадати про причинно-наслідковий зв'язок у якому з'являється порівняння співака з епохою яка відійшла разом з ним. Переклад відрізняється від оригіналу порядком слів. Ім'я Iosif перекладено дослівно Йосип, також можна простежити транслітерацію імені.

Інша популярна тема в політиці, конфлікт на Сході України. Ось наприклад: *Ukraine conflict: Daily reality of east's 'frozen war'* [3]. З'являється асоціація, що конфлікт там це нормальна реальність. Щодо перекладу: *Український конфлікт: щоденна реальність «замороженої війни» на Сході.* Власні назви перекладені дослівно. Frozen war перекладено теж дослівно та взято у лапки.

Цей приклад має схожу тему з попереднім, але несе вже іншу ідею. *Ukraine blames Russia for journalist murder* [8]. Прочитавши уважніше речення складається враження що йде порівняння країн з людьми. У реченні не має персоналізації, тобто все написано в безособовій формі. В політиці завжди є якась таємниця та недомовленість. Не завжди політики можуть відкрито щось говорити. Метафори є своєрідними помічниками. За допомогою них можна грати зі словами та значеннями. Перейдемо до розгляду перекладу: *Україна звинувачує Росію, а сама нічого не робить – західні ЗМІ.* Власні назви перекладені дослівно. А також застосовано прийом додавання. В українському варіанті є додаткова інформація.

Ще один приклад з яскравою метафорою: *Russia denies access to jailed Ukraine filmmaker Sentsov* [7]. Порівняння країни, яка набуває властивостей живої істоти. Популярна

та важлива тема зараз, а саме визволення Олега Сенцова. Політика, як сфера життя ніколи не була простою та зрозумілою. Тому мовні засоби в цій галузі є досить доречними та влучними. Розглянемо детальніше переклад: *Росія відмовляє у доступі до ув'язненого українського режисера Сенцова* Власні назви перекладені дослівно.

Отже, політичні метафори можна знайти у багатьох медіа ресурсах. Вони надають нового значення та відтінку для текстів. При перекладі з'являються труднощі, такі як правильне та коректне відтворення метафор для тих чи інших носіїв мови. Головне завдання коректно відобразити всі образи та асоціації.

Список використаних джерел:

- 20 художніх засобів, що роблять літературу яскравішою! [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <https://znoclub.com/mova-ta-literatura/551-khudozhni-zasobi-literaturi->.
- Данильян О. Г. Тоталітарна правосвідомість і правова культура та їх характерні ознаки / О. Г. Данильян // Державне будівництво та місцеве самоврядування. – Х.: Право, 2007. – Вип. 14. – С. 27-35.
- Burrige T. Ukraine conflict: Daily reality of east's 'frozen war' [Electronic resource] / Tom Burrige // BBC. – 2016. – Access mode: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-35990401>.
- Fire and Fury: More bombshell claims from the Trump book [Electronic resource] // BBC. – 2018. – Access mode: <https://www.bbc.co.uk/news/world-us-canada-42586598>.
- G L. Metaphors we live by / L. G. J. M. – Chicago: University of Chicago Press, 1980.
- Iosif Kobzon: Russians mourn 'Soviet Sinatra' [Electronic resource] // BBC. – 2018. – Access mode: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-45354090>.
- Russia denies access to jailed Ukraine film-maker Sentsov [Electronic resource] // BBC. – 2018. – Access mode: https://www.bbc.com/news/world-europe-44493596?intlink_from_url=https://www.bbc.com/news/topics/crr7m1g0d21t/ukraine-conflict&link_location=live-reporting-story.
- Ukraine blames Russia for journalist murder [Electronic resource] // BBC. – 2018. – Access mode: https://www.bbc.com/news/world-europe-44299741?intlink_from_url=https://www.bbc.com/news/topics/crr7m1g0d21t/ukraine-conflict&link_location=live-reporting-story.

Іванишин П. Л.
викладач кафедри іноземних мов
та перекладознавства

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
м. Львів, Україна

АГРАРНА ЛЕКСИКА НА МАТЕРІАЛАХ ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ І ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТЕКСТІВ

Символіка аграрної лексики має тісний зв'язок з поглядами етносу на сімейні цінності. Не лише сукупність цих знарядь відображає сімейні цінності, але й окремі речі мають своє символічне значення. Це підтверджує одне з джерел, де йдеться про те, що благословення плуга в церкві колись була загальноприйнятою практикою, спрямованою на оберіг урожаю. Згідно з іншою давньою традицією, взимку також

треба було шанобливо зберігати плуги – якщо їх залишити на полях, на землі селянина могли прийти вовки. При роботі не треба йти над плугом, бо земля, оброблена ним, стає безплідною; і ніхто не повинен перетинати шлях коней або тягач. Проаналізуємо декілька термінів у англійських словниках та художніх творах.

Серп – традиційне зображення смерті, що косить живою його косою, надихнуло людей на різні зловісні забобони. Римський бог Сатурн, правитель смерті, був зображений, тримаючи серп. Тим часом друїди наполягали на тому, щоб омелу нарізати золотим серпом, щоб зберегти її магичні властивості. Як коса, так і серп процвітають на крові і вони добре служитимуть лише в тому випадку, якщо вони почерпнуть кров від тої людини, яка буде її власником при першому використанні. Вважається, що дуже не пощастило знайти косу в полі. Інші традиції, пов'язані з цими двома знаряддями, включають в себе збереження коси в солом'яному будинку, щоб запобігти потраплянню блискавки в житло, чи розміщення двох кіс хрестом біля підніжжя коліски для захисту новонародженої дитини. *A new broom sweeps clean, but the old brush knows the corners* Нова мітла підмітає чисто але стара щітка знає всі кути [1; 375].

Мітлу використовували для виявлення відьом: коли покладена біля дверей, то не дозволить відмі ввійти до будинку. «Віникові весілля» колись були відносно неформальними церемоніями шлюбу, що спостерігалися особливо в Уельсі та серед циган. Щаслива пара переступала разом через мітлу в нове житло, яке вони мали намір поділити як чоловік і дружина. Шлюб можна було скасувати рівним чином, просто повернувши процес у будь-який час протягом першого року. Крім того, вірили, що кидання мітли тим, хто відправляються на риболовні поїздки чи інші справи, дає удачу.

Дуже часто згадується слово «млин» (mill) у дослідженому матеріалі. Так *Thesaurus of metaphors* подає такі вислови: Курка, яка несе яйця краща ніж стоячий млин (*A laying hen is better than a standing mill*) [1, с. 148]. Стояча вода млин не поверне (*Still waters turn no mill*) [1, с. 160], Нема млина – нема їжі (*No mill – no meal*) [1, с. 161].

Таким чином, ми робимо висновок, що аграрна лексика широко використовувалась не лише в прямих контекстах, але й в переносних значеннях і в забобонах. Вона була дуже важливою для людей і тісно перепліталась з сімейними цінностями.

Список використаних джерел:

1. Wilkinson P. *Thesaurus of Traditional English Metaphors*. – Routledge, 2002.
2. Pickering D. *Dictionary of Superstitions*. – Cassel, 1995.
3. Баранцев К. *English-Ukrainian Phraseological Dictionary*. – К.: Радянська школа, 1969 р.
4. Кунин А. *Большой англо-русский фразеологический словарь*. М.: «Русский язык», 1984 р.

Ігнатенко В. Д.
кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри
романо-германської філології та перекладу
Білоцерківський національний аграрний університет
м. Біла Церква, Київська область, Україна

КОНЦЕПТУАЛЬНА ВІДМІННІСТЬ МІЖ АНОТАТИВНИМ І РЕФЕРАТИВНИМ ВИДАМИ ПЕРЕКЛАДУ

На сьогодні виконання вторинних видів перекладу, таких як анотативний і реферативний види перекладу, є надзвичайно актуальним, зокрема в умовах науково-технічного прогресу. Тому для відповідності соціальному замовленню щодо роботи перекладача важливо розмежувати ці два види перекладу, адже між анотативним і реферативним видами письмового перекладу є концептуальна відмінність. Матеріал у рефераті викладається з позиції автора тексту і не містить елементів інтерпретації чи оцінки. Анотація – найкоротший виклад змісту первинного тексту, який дає загальне уявлення про тему [3]. Іншими словами, анотація відповідає на питання «*Про що говориться в первинному документі?*», а реферат – «*Яка основна інформація міститься в реферованому документі?*». Основне правило стосовно вже переданого і сформульованого у тексті змісту є семантична адекватність по відношенню до тексту оригіналу.

У методичній науковій літературі не знаходимо чіткого розмежування критеріїв, які розрізняють реферат і анотацію. Д. І. Блюменау наводить практично ідентичні визначення цих вторинних текстів, вказуючи на головну відмінність – функціональну специфіку [1].

К. В. Перевозчикова вважає, що анотація є носієм метайнформації, реферат – «власне інформації» [4].

Засади інтертекстуальності дозволяють визначити реферат і анотацію як окремі види інтертексту, які А. Вежбицька назвала метатекстом, тобто «текст у тексті», опис і одночасно інструкція для розуміння тексту [2]. Метатекст є текстом «другого» порядку, по відношенню до якого прототекст виступає як предмет опису. Основною функцією метатексту є не референтна (описи дійсності за допомогою мови), а метареферентна – інтерпретувати і експлікувати референтний зміст іншого, прототексту. Отже, якщо анотація є «текст у тексті», то реферат є текстом про текст.

Різноманітні функції реферату та анотації в системі наукових комунікацій Д. І. Блюменау об'єднав у такі основні групи: інформативні, пошукові, комунікативні [1], Н. А. Фролова поділяє їх на індикативні, довідкові, сигнальні, адресні [6]. У випадку роботи над статтями аграрного профілю доречно говорити про інформативні та довідкові групи вторинних текстів, основною ознакою яких є інформувати одержувача перекладу про зміст тексту оригіналу зрозумілою йому мовою, викладаючи основну інформацію.

Читання анотації не може замінити читання першоджерела. Анотація лише допомагає читачу здійснити первинний добір літератури, що цікавить користувача, її призначення полягає в тому, щоб дати можливість скласти враження про доцільність більш детального ознайомлення з даним матеріалом, оригіналом. Навпаки, реферат у багатьох випадках може цілком замінити першоджерело, так як повідомляє весь істотний зміст матеріалу, всі основні висновки його автора, а іноді й докази і висновки тексту оригіналу.

У Міждержавному стандарті ГОСТ 7.9-95 визначені наступні характеристики реферату та анотації. Реферат – це короткий виклад змісту документа чи його части-